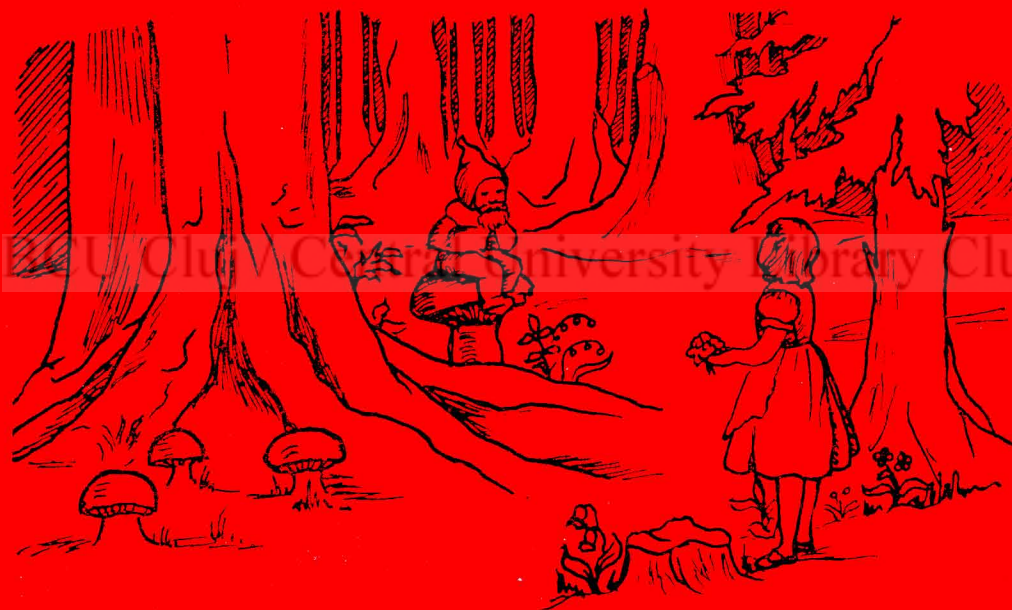

UJ CIMBORA

IRODALMI LAP GYERMEKEK SZÁMÁRA

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **FERENCZY MARGIT.** (FERENCZY LÁSZLÓ MARCELLA)

Virágszedő kicsi Klára.

Virágért ment Klári a kerek erdőbe,
Csillogó harmaton, hogy szedjen belőle.
Akkor bukkant ki a nap első sugára.
S ráhullott lényesen egy sárga gombára.
A gomba telején egy szakállas törpe,
Üldögélt — s az erdő csak hallgatott körülbe.
— Ugyan mi szél vetett leányka mi felénk?
— Hejnagy a mi gondunk! S ma mind korán kelénk.

Ma virradott reánk anyánk nevenapja,
Gyermeki hálánkul virágsokrunk kapja.
Gyöngyvirágért jöttem harmatos erdőbe,
Adsz-e kedves törpe, adsz-e hát belőle?
— Hogyne adnék szentem, nézz csak körül szerle —
S igazában beszélt, szavát nem tekerte.
— Amennyit csak akarsz, szedhetsz, nincsen ára,
Vidd el jó anyádnak a nevenapjára.

MARCELLA NÉNI.

VII. ÉVFOLYAM
10. sz.

MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER

1939. MÁJUS
15.

Fecskefiók meg Palika.

Repülni tanítja
Fecskemadár a fiát,
Édes anya járni
Ici-pici Palikát.

Agról-ágra repül
Fecskefiók vidáman,
Székről-székre tipeg
Palika a szobában.

Fecskemadár a fiát
Ott várja egy ágon,
Édes anya Palikát
A puha díványon.

Fecskefiók legyet fog,
Majd, ha jól tud szállni,
Palika meg nyulacska,
Ha megtanul járni!

Bújj el, bújj el, te kis légy
Tiszán túl, Dunán túl.
Szaladj, szaladj nyulacska!
Palika már indul.

Pósa Lajos.

Kertészkedjünk kis cimborák!

Kis olvasóink között vannak olyanok, akik már több éve kertészkednek. Ezeknek nagy-nagy öröm mindig a vetés, palántázás és ültetés ideje. A szerkesztő néni is megérte tavaly s tavalyelőtt is azt az örömet, hogy a hálás kis cimborák azokból a virágokból hoztak csokrot a szerkesztő néninek, amelyeknek a magvait az Uj Cimborától kapták ajándékba. Am minden évben vannak új kis olvasók, akiknek újra és újra el kell ismételní a kertészkedés ábécéjét, vagyis, az alapvető tudnivalókat.

Nos, mindenekelőtt tisztában kell lenni azzal, hogy aki kertészkedni akar városi gyermek-e vagy falusi? Azaz: van-e kert, udvar, ahol tevékenykedni akar, vagy nincs. Az, hogy valaki pl. városban lakik egy négyemeletes palotában, — még ne szomorkodjék, ettől még vigan kertészkedhet. Annyi különbséggel, hogy olyan virágmagvakat kell vetnie, amelyek kicsi helyen pl. ládákbán és cserepekben is szépen díszlenek. Legalkalmasabbak a kertészkedésre a napszűzések. Cserpekekbe és ládákbá a következő virágok ültethetők: Petunia (egész nyáron nyiló, hálás, illatos virág), százsorszép, árvácska, verbéna, viola, kékbojt, őszirózsa, ládákbá szoktak tavasszal nefelejtset is ültetni, de ez hamar elnyilik. Érkélyekre felfutásra nagyon alkalmas ládákbá vetve a hajnalka.

Ki hogy járátja az Uj Cimborát?

A legtöbb gyermeknek a szülei járattják a gyermekujtságot, mivel nekik még nincs pénzük. Előfordul azonban az is, hogy az életrevalóbbak a születés-, névnapra kapott lejeeskéket összegyűjtik, s abból ők maguk fizetik ki a lapot. Am vannak szegény gyermekek is, akik nem kapnak születésnapí és névnapí ajándékot, s a szülei sem tudnak áldozni az ujsáért. Hej pedig de szeretnék ők is olvasni az Uj Cimborát!

Egy szatmári kis cimboránk úgy segített a dolgon, hogy elment a szomszédba, ahol tudta, hogy gazdag emberek laknak, s megkérdezte, hogy nem kell-e ivóvizet hozni a közkútról, mert ő hoz minden nap egy kannával. Megtetszett a kis cimborá bátor fellépése s azóta minden nap hozatnak vele egy kanna ivó vizet. Így mindig keres anyit, hogy járathatja magának az Uj Cimborát — még marad is neki pár leje.

Egy másik szegény gyermek segít a zöldséges kofának reggelenként a holmik piacra hordásánál. Ő is eszerez pár lejt, s nem bigére vagy áizsos cukorra köiti, hanem az Uj Cimborát járattja.

Tordatúron most lépett be az előfizetők közé egy kis fiú. Neki sem tudtak adni a szülei pénzt. De ő nagyon-nagyon vágyott az Uj Cimborára, amelyet más gyermekeknél látott. Katholikus gyermek lévén eljárta hűségezen a reggeli misékre és segédkezett a pap bácsinak mise közben. Ezért a pap bácsi mindig adott neki pár lejt. Addig gyűjtögette ez a kis fiú, míg összegyűlt neki az első ötven lej. Óh, de boldog volt, amikor megírhatta a megrendelő levelet, hogy: Kedves Szerkesztő néni, ezután nekem is tessék küldeni az Uj Cimborát.

Azért írtam meg most mindezeket, hogy gondolkozzatok az írottakon. A legtöbb gyermek magától értetődőnek találja, hogy neki jön az Uj Cimborá, még meg sem köszöni a szüleinek. S dobálják, tépik, rongyolják a lapot. Akkor tudnák csak igazán megbeesülni, ha úgy dolgoznának érte, mint a fenti három kis cimborá.

Hogy beszélnek az állatok?

A békák beszélgetése.

Első béka kérdi: Mit vaarrsz? Mit vaaarrsz?

Másik felel rá: Papupucsoesocsot! Papucsoesocsot!

Első béka: Kiknek, kiknek?

Második béka: Urraknak! Urraknak!

(A békák beszédét a gyermekek csoportokra osztva is mondhatják.)

Közli: Nagy Mihály.

Mátyás király Gömörben.

Irta. Garay János.

Mátyás király nem értett honn ülni kényesen.
Értett a harci ménen megülni győztesen,
S ha harci nem valának, bársony nyugágy
[helyett].
Mátyás király kezébe bírói pálcát vett.

Bejárta szép országát, s mint béke angyala,
Törvényt, Igazságot tett, amerre járt vala,
Bejárta a Dunának s Tiszának mesgyéit,
Kihallgatá urával a pór sérelmeit.

Törvény után, követvén az ős magyar szokást.
Tartott az utazásra Gömörben áldomást,
Az áldomások árja enyelgő és komoly,
Mikép Maros aranyja, Tokaj nedűje folyt.

Van, aki a királyért üríti a kehelyt,
A hon virágozása dobogtat más kebelt,
Ez a német vesztére nagy rettentőt iszik,
Az a török halálán, ez a csehén bízik.

S végig lakoztanak már és végig ittanak, —
Egyért feledtek inni a vigadó urak,
S vigalmok a hegyig hat, hol munkás
[hangyaképp].
A tövét kapálja pörén a póri nép.

Mátyás király a tréfát fölötte kedvelé,
Mátyás király feláll, s int a szőlőhegy felé:
„Im dolgozott a munkás, míg vigadánk urak.
Nem váltanók fel őket, hogy ők vigadjanak?”

Fel, a király nyomába!“ Szól és előre mén,
Miként a fölkelő nap a fényes ég ívén,
Utána mén az úrnép, vontatva s kénytelen,
Miként a lomha árnyék a test után megyen.

S bámészan a parasztok reá tekintenek,
Kiváncsian megállnak a vándor fellegek,
A nap kibú alóluk, meglátni a csodát,
A hős király kezének ügyében a kapát.

Mátyás király megedzett, s dologszokott vala.
Az úri nép puhán nőtt és otthon lomhula,
Mátyás király ügyes volt és könnyű termetű.
Az úri nép nehézkes, tömör tekintetű.

Mondjam tovább, ne mondjam a tréfa
[folyamát].
Mint üli a veriték az úrnép homlokát?
Mondjam tovább, ne mondjam: a gyors király
[mögöl].
Miképen jobbra-balra az úri nép kidől?

„Uram király!“ — kiáltnak — pogány dolgot
[mívvelsz].
Kegyelmes tréfáddal még mind rakásra ölsz,
A kardot elviseljük, kapáljon a ki tud!“
És a panasz keserve Mátyás fülébe jut.

De, mint a könnyű sólyom, fölöttük a király
A megkapált barázdán nem fáradottan áll,
Arcára méltóság ül, szigor van homlokán,
S a lelkendő urakhoz ily szó jön ajakán:

„Am hagyjuk a szokatlan dolog kísérletét,
De megjegyeznetek kell nehéz verejtékét:
A föld, urak, kemény rög, s ki azt megműveli.
Véres verejtékének gyöngyével öntözi.

Azért, ha máskor isztok, nem kell felednetek
Az áldomásba szólni, hogy éljen népetek!“
Szólott, — s az úri nép megjegyzé az oktatást.
Mátyás király Gömörben így tartá áldomást.

Aki visszanyerte a látását.

Irtá: Rozsos Etel.

Nagyon távol innen, ahova még repülőgépen is nehezen juthatunk el, élt két jóbarát. Körülöttük kékebb volt az ég, mint bárhol is. A pálmafák legyező alakú levelei közt színes tollú madarak röpködtek. Ahol a két barát élt, az ifjak selyembugyogót, drága gyöngyös kaftánt s rubinttal ékesített turbánt viseltek. A lányok pedig égnél sötétebb hajúak és a csillagnál ragyogóbb szeműek voltak és a madárdalnál is édesebben csengett a hangjuk. Akik itt éltek, ha napsütötte utakon elfáradtak, narancs- vagy datolyafák árnyékában pihenhettek meg és édes illatú gyümölcseivel csillapíthatták szomjuságukat. Erre a vidékre és még azon túl is messzire szállt a hire egy csodaorvosnak, aki a vakokat meggyógyítja. Szegény emberek, akik még nem látták a napot, csak mindig a csúnya nagy feketeséget, kérték a jó Istent, engedje meg, hogy eljuthassanak a csodaorvoshoz, aki meg tudja gyógyítani őket.

A két jóbarát közül is az egyik bizony vak volt. Örökös szomorú vágyakozással meredt maga elé. Óh, ha egyszer szemei áttörhetnék ezt a rettenetes sötétséget. A barátja igaz, hogy látott, de azért ő sem volt valami víg ifjú. Semminek sem tudott örvendeni. A legszebb dolgok előtt is úgy haladt el, hogy észre sem vette azokat.

Egy napon a két jóbarát elhatározta, hogy felkeresik a csodadoktort. Hosszú, fáradságos út után el is jutottak hozzá. S a csoda megtörtént, az orvos meggyógyította a vak ifjút.

Ahogy a két jóbarát hazafelé ment, az ifjú, aki először látott, nem volt olyan dolog, amit meg ne csodált volna. Mindent megkérdezett a barátjától, ez itt mi? Hát az amott? Egyszer egy szitakötő villódzott a kéklő levegőben, vagy lilásban aranyozott dongó repült el mellettük. Zöld fű hajlott meg a lábuk alatt és pompás színű virágokkal volt teli a rét. Lepkék kergetőztek előttük s ahogy mentek, a hegyek hol közeledtek, hol meg távolodtak. A búzatáblák aranyos napfényben ragyogtak. Máshol meg karesú fenyők nyújtózkodtak az ég felé és az erdő alján apró pirosfedelű házak bújtak meg. Az egész út hazáig csupa gyönyörűség volt. Az ifjú kérésére a barátja, hol letépett egy szál virágot, vagy elfogott egy szálló lepkét, felemelt egy lehullt levelet s mindenről mesélt s magyarázott neki és csak akkor látta meg mindenben ő is a szépet, ami mellett hosszú éveken keresztül figyelmen kívül elhaladt. Ráeszmélt

arra, hogy szemei hiába látták eddig a sok gyönyörűséget, mert nem látta meg azokat, mint vak barátja. Nagyon sajnálta, hogy ennyi szépség előtt eddig érzéketlenül haladt el. S amire hazaértek, mind a két barát boldog volt. Az egyik meggyógyult, a másik látószemeivel megtanult látni.

Tavaszi virágok.

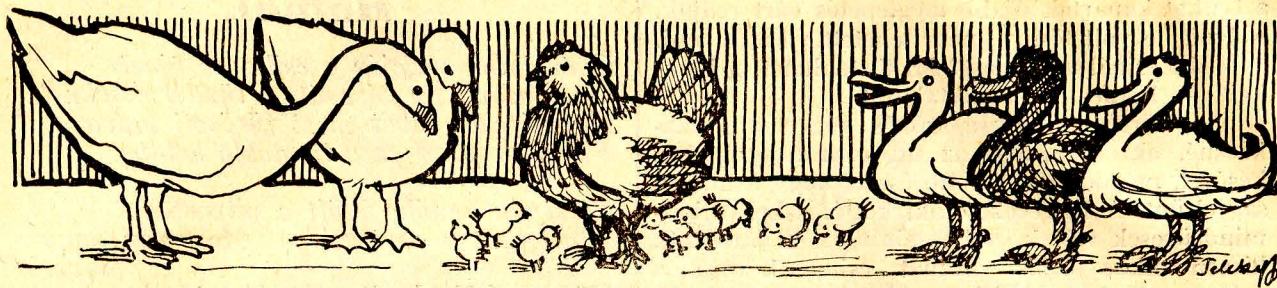

Nyiljatok ki kis kertemben
Tavaszi virágok.
Nyiljatok ki, én reátok
Elepedve várok.

Úgy örül a szívem, lelkem,
Ha köztetek járok,
Mert mindegyik kis virágon
Egy szép tündért látok.

Hulljon rátok a gyöngyharmat
Szép tavaszi reggel.
Ébredjete hajnalkeltén
Víg madársereggel.

Hirdessetek a madárral
Vidám, új életet;
Hirdessétek, hogy az Isten:
Jóság és Szeretet.

A majorságudvar lázadása.

Írta: **B. Rafael Anna.**

(Folytatás.)

A nagy örömben és zibongásban nem veték észre a levegőben közelgő veszedelmet. Libamamák észlelték legelőször azokat a kóválygó sötét foltokat, amik ott keringtek, usztak a magasban. Rögtön leadták a megbeszélte vészjeleket, de a szárnyasok nem tartották be a legfontosabb szabályt, hogy lehetőleg együtt maradjanak, hanem szerteszéledtek a nagy határban. Így aztán a vészjelre nem birtak összefutni, hogy egyesült erővel védekezzenek, hanem jajveszékelve, hanyatt-homlok futottak össze-vissza. Természetesen így nagyon könnyű dolguk volt a vércséknek, melyek lecsapva iszonyú pusztítást vittek véghez a szárnyasok között.

A megmaradtok alig birtak magukhoz térni az ijedtségtől. A kottlók és libamamák nagy lármával igyekeztek összeterelni gyermekeiket és megszámlálni őket. Az első ijedtség után, mikor már mind együtt voltak, nagy veszekedés keletkezett. Egyesek kárhoztatták a vezetőket, amiért kicsalták őket a biztos udvarból. Azok viszont azért veszekedtek, amiért fegyelmezetlenül viselkedtek és a sereg is igen messzire széjjelbarangolt a mezőn. A vén tyúk mosolygott a taréja alatt, ime beigazolódott a jóslása. Őt is megtámadta ugyan egy vérese, de hát vén tapasztalt tyúk volt ökelme, egy hirtelen csöresapással úgy kivágta a vérese szemét, hogy az menten vijjogva tovább repült.

— Mit tegyünk? Mit tegyünk? Mi lesz velünk? — Hallaszott össze-vissza.

— Az erdőbe, az erdőbe — mondták mások. — Ott a fák eltakarnak, oda nem jön vércse, meg ölyv.

Az öregek még próbálták higgadtan megtáncskozni a dolgot, de legtöbben fejvesztve rohantak az erdő felé. A fűrge járású és fiatal pulykák jártak legelői, a libák nehézkesen szedték lábaikat, a rucák csámpásan riszálva igyekeztek utánuk. Az erdőbe érve megpihentek, félelmük is alábbhagyott és minthogy már este felé volt, a majorság ősi szokás szerint, korán nyugovóra tért. — Együtt maradni! — adták ki az öregek a parancsot. Most mindnyájan sórtfogadtak és egy csomóban összebújva hajtották álmra, azaz dugták szárnyaik alá a fejüket. Csak a vén tyúkanyó nem törődve a parancsal fel-

repült egy magas fa ágára, ahol hamarosan el is aludt. Nagy nyugalom szállt az erdőre, a nagy csendben csak a kis libuskák csipogása hallatszott. A kis csacsogók még álmukban is folyton beszéltek. A fáradtságos és izgalmas nap után, hamar elaludt az egész szárnyas nép. Még az örök is horkoltak. A hold gúnyosan mosolygott le a szökevényekre. Ő tudta miért mosolyog gúnyosan, mert már látta mozgolódní, settenkedni a vastag fatörzsek tövében meghuzódó lyukak négy lábú lakóit. Ő látta, hogy hosszú orrok szimatolnak a levegőben és zöldesszínű ravasz szemek villognak a sötétben. Lompos farkú rókák és karesú testű görények csodálkoztak, hogy olyan közelről érzik a peesnye liatot. Máskor messzire el kellett menni a fáuba és ott ezernyi veszély között ólalkodni a ketrecek és ólak körül és most ime, itt az erdő közepén nagy csomó majorság fekszik, mint terített asztalon a főúri lakoma. Lassan, óvatosan jöttek a négy lábúak, és körülkerítették a mit sem sejtő szárnyasokat. Tyúkanyó a fa tetején érezte meg először a veszélyt és vészes kiáltással ébresztette fel társait. Az álmukból felriasztott tyúkok, libák, rucák és pulykák megrémülve futottak széjjel. Együttmaradásról, védekezésről szó sem volt már, ahányan voltak, annyi felé futottak, egyenesen az ellenség torkába.

Reggel tollesomók és vérnyomok jelezték a táborhelyet. Vén tyúkanyó leszállt a fáról és hangos kotkodácsolással hívta össze a megmaradtakat. Alig egy pár került elő. Csirkének, libának sehol semmi nyoma. A büszke kottló és a bölcs libamama is áldozatul esett az éjjel.

A vezetőst a vén tyúkanyó vette át és nagyon szomorú elégtétellel látta, hogy jóslása beigazolódott.

— Remélem ezek után belátjátok — mondta búsan, — hogy az ember védelmére szorulunk. Ha le is vág bennünket, nem gonoszságból teszi, hanem a természet törvényei szerint cselekszik. De legalább, amíg élünk ellátnak minket élelemmel. Tiszta, bekerített udvarokban tartanak, ahol éjszakáinkat nyugalomban tölthetjük el. Legokosabb, ha visszamegyünk a baromfi udvarba.

A többiek szótlanul beleegyeztek és csendesen indultak vissza. A kerítés tövében ott, ahol

a lyukat kaparták újabb meglepetés várt reájuk. A lyuk be volt tömve, nem lehetett visszamenni.

Mit csináljunk most? Mi történhetett a lyukkal? — kérdezték tanácstalanul.

Az történt, hogy a szökés reggelén a szakácsné, aki megjelent az udvaron hosszú, éles késével, megdöbbenve vette észre, hogy a majorság eltűnt. A ketrecek, ólak, kotlófészekek mindmind üresek voltak. Róka, görény nem járhatott, hiszen akkor óriási lármát csináltak volna a szárnyasok és azt Fifi se nézte volna tétlenül. Fifi a majorságudvar hű öre.. No hiszen lett jó dolga szegénynek! Kikapott a szakácsnétól. — Csavarogsz gazember, és azalatt teljesen kiürül az udvar? — Fifi vonított, azután bűnbánóan elindult valami nyomot keresni. Az egyedüli gyanus nyom a kerítés tövében kapart lyuk volt, melyre azonban sem Fifi, sem a szakácsné, sem pedig a ház többi lakója nem talált magyarázatot. Lázadásra, szökésre pillanatig sem gondolt senki. Mindenki titokzatos büntényre, lopásra gondolt, melyet ügyes tolvajok követtek el az éjszaka leple alatt. A lyukat a kerítés tövében mindenestre betömték és így történt, hogy a hazatérő majorság kint rekedt.

Az öreg tyúkanyó most is segített társain. Az évek súlyától nehézkes szárnyaival valahogy sikerült felrepülnie a kerítésre, onnan az udvarba és bütykös öreg lábaival egy pár kaparással ismét kinyitotta a lyukat, melyen át visszabujtak a lázadók.

A szakácsné megint nagyot csodálkozott, de nem értett az egészről semmit, minthogy nem tudott tyúknyelven beszélni. Aranysárga kukoricát szórt a szakajtóból, melyet a kiéhezett szárnyasok egy-kettőre felcsipegettek. Ezentúl megadással viselték a sorsukat és soha többet nem jutott eszükbe elhagyni a védett baromfi udvart.

Anyák napján.

*Ma minden virág értetek nyílik
s minden gyermekszív Felétek repes.
Rólatok zeng dicséretet a dal:
Anyák, ti jók, ti édes-kedvesek!*

*Még az Ég is Titeket ünnepel,
azért ily csodás: kéklő Végtelen.
Angyalok szeme kacag le Rátok
a csipkeszerű felhő-réseken.*

*Kik mindig adtok, ma — Nektek adnak!
S ki Nektek adhat, csak boldog lehet.
Meggjegyi — tudjuk — a Mindentlábó
a háládatos szívű gyermeket.*

*Ha engemet is megjegyzel, Atyám,
jutalmam Tőled csupán ez legyen:
Maradjon velünk édes, jó anyánk
végig a hosszú, nehéz életen!*

Landtné Ady Mariska

Hajnal.

*Gyémántos mezején a csillagos éjnek
Most szövik a vásznát a tündérmeséknek.
Hattyúfehér lábát most fűrészi lopva,
Fiastyúk pásztora a tündöklő holdba.*

*Fiastyúk anyóka kiült a pitvarba.
Hová tűnt a pásztor!?! ... Most van nagy
[zavarba]*

*Göndör felhő-barik mindjárt ide érnek,
A kis csillag-csibék ...jaj be nagyon félnek!
Sebaj! ... Göncölszeker hetyke öskocsisa,
Vertarany szekerét majd idegurítja.
Nagyot ver a szilaj táltos paripákra.*

Nézi az ikrekkel csöpp angyal szájátva!

*Mert hát Uram Isten!... Ki látott ily csudát!?!
Hogy bántani merjék a Göncölkék lovát!*

*Amíg a tejúton frissen végigszalad,
Aranysörényével előbukkan... a nap.*

Kirjárné Kovács Emma.

Egy csokor gyöngyvirág.

A minap egy keskeny, hosszú csomagot hoz a postás.

— Itt van kérem az Uj Cimbora szerkesztősége?

— Igen kérem! Talán csak nem csomagot hozott?

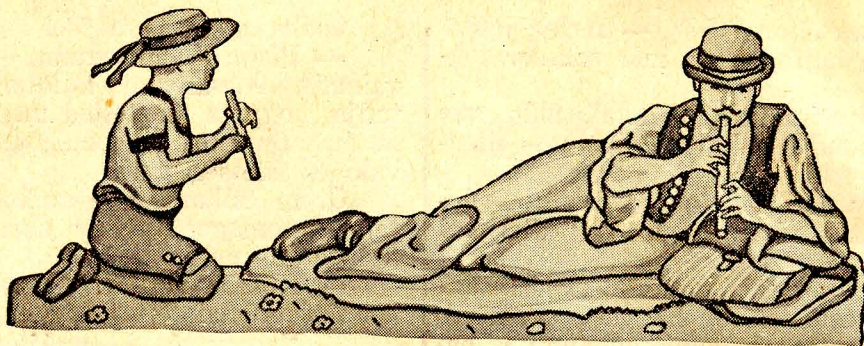
— De bizony azt, — ehol-e! — s máris adja ide. Könnyű csomagocska volt. Ej, ej, csak nem akart valaki megréfnél bennünket s üres dobozt küldött? — gondolom. Azért már felbontom. Veszem az ollót, vágom át az átkötő zsinetet. Egy levélke van a csomag tején s benne egy csokor gyöngyvirág és fehér orgona. De olyan illatosan, olyan frissen, mintha akkor szedték volna a harmatos erdőben. Egy kis egerbegyi cimboránk küldte a szép májusi gyöngyvirágokat, viszonzásul az Uj Cimbora által kapott virágmagvakért, amelyek neki nagy örömet szereztek.

A messziről érkezett gyöngyvirágok virágpohárba kerültek és még jó pár napig illatoztak az íróasztalomon.

Valahányszor ránéztem a virágokra, mindig úgy éreztem, hogy üzenetet hoztak nekem, a kertészkedő kis cimborától. Üzenik, hogy megindult a munka, s az idén még szebb lesz a kis virágos kertjük, mint az előző években.

Jó van, kis cimborák, tudomásul veszem az üzenetet, — majd az ősz megmutatja a kertészkedésetek eredményét.

Szerkesztő néni.

Tilinkó Pista.

Irta: Vörösváry Ferenc.

Lenge szellő fujdogált. Ez hozta meg a várva-várt tavaszt, ez fakasztott életesírás rügyeket a fákon. Az egész nagy természet ettől lett új és szép.

Milyen jó itt a faluban, a húsvéti vakációban, milyen nyugodt és csendes minden.

Lassan lépdegétek az úton. Hamarjában nem is határoztam el, hogy a Kerekdombra megyek-e, vagy a Kilátóra.

Végre eldöntöttem: a Kerekdombra megyek. Megnézem, hogy megvan-e még az a fa, amelyikbe bevéstem nevemet, jó néhány évvel, jó mélyen nehogy valaki lekaparja onnan.

Nem is vettem észre, hogy a temetőhöz értem. Itt át kell menni, mert így hamarabb célhoz érek, mint akkor, ha kerülő úton haladok lent a temető alatt.

Eppen most bontották ki virágos fátylukat a kőkénybokrok. Valamennyi olyan szép és illatos. Teli tüdővel szívom az égi illatot... S nézdegélek körül. Megnézek jobban egy virágzó kőkénybokrot. Kicsi sírhant előtt nőtt ki a földből és egészen ráhajlott ágaival a keresztre. Egészen eltakarta a felírást.

— Vajjon ki nyugszik itt? — Félrehúrom a bokor ágát és a következő felírást olvasom a fejfán:

Itt nyugszik: Tilinkó Pista,
élt 10 évet.

Béke zsenge hamvaira.

*

Tilinkó Pista! — járta át emlékezetemet ez a név... Egyszerre mindent elfeledtem előbbi terveimet, Kerekdombot, fenyőfába vésett nevet, mindent. Egy fájdalmas emlék idéződött emlékezetembe ezzel a kis sírhanttal kapcsolatban. Tilinkó Pistára gondoltam. az én kis pajtásomra, aki életem megmentője volt s im most itt nyugszik e hant alatt.

Leülök a selymes fűbe, a Tilinkó Pista

sírja mellé, most már mindenre tisztán emlékszem.

Most öt éve történt, épp abban az évben, mikor bevéstem nevemet a fenyőbe. Tavasz volt akkor is. Én és Öcsém halászni indultunk ki a Küküllőre. Megkerültük a keretet, aztán kikanyarodtunk a falu aljára. Olyan friss volt a fű, akár csak most és zöldelt mindenfelé a határ. A nagy vackorfa alatt ült akkor Tilinkó Pista, tilinkóját fújta.

Ezért nevezte el a falu Tilinkó Pistának, mert olyan szépen tilinkózott.

Apátlan-anyátlan gyermek volt Pista. Naphosszat legeltette a falu lábait kint a mezőn és ezért az emberek ételt adtak neki. Csak öreg nagyanyja élt lenn a falu végén egy rossz, omladozó kunyhóban. Ó, én jól ismertem Tilinkó Pistát, hiszen együtt jártunk az iskolába: az első és második elemi osztályba. Aztán nem járt többet iskolába. mert a tanító úr elengedte, azt mondta, hogy Pista szegény gyermek, neki se apja, se anyja nincs és ezért meg kell keresni ennivalóját.

Most itt találtuk Pistát a nagy vadkörtefa alatt. Olyan szépen tudta fújni tilinkóját, különösen ezt a nótát:

*Kis furulyám szomorú fűz ága,
Temetőben szomorkodik fája.*

Ismertem ezt a nótát. Amikor még az alföldön laktunk, Miska bácsival, a juhász-szal, sokszor furulyáztunk együtt.

Leheveredtünk melléje, hallgattuk mi is a Pista nótázását, valósággal elvűvölt, úgy, hogy mindent elfeledtünk, még a halászást is.

Úgy estefelé mégis feleszméltem. Kinevetnek otthon, ha üres marokkal megyek haza. Egyszerre felugrottam, vettem a horgászbotot és elindultam. Öcsém követett.

— Hová mennek, Ferike? — kérdi Pista.

— Halat kell fogni, — válaszoltam én. — mert ha hazamegyek üres marokkal, kinevetnek otthon.

— Vigyenek el engem is, — kérlelt Pista — Én értek a halfogáshoz, már sokszor fogtam halat.

— De mit csinálsz a libákkal, már este lesz és nem tudod hazahajtani őket? — ellenkeztem én.

— Dehogyan nem, — felelte Pista, — éppen ott vannak a vizen, onnan kell kihajtani őket.

Elindultunk mindhárman. Nemsokára vízben volt a csalétek, de hal nem akadt rá. Mintha összeesküdtek volna ellenünk a halak, még csak meg sem szagolták a horgot. Kitéztem a botomat egy fára és leheveredtem a fűbe. Így tett öcsém is. Ő aztán elővette furulyáját és újból fújni kezdte. Egyik szemem Pistán, másik a boton volt.

— Nini! — kiáltottam egyszerre — húzza a hal — és már rohantam a bot után. De a hal fürgébb volt, magával rántotta halászbotomat be a vízbe. A víz nem volt mély, de ilyenkor kora tavasszal nagyon hideg. Ézzel mit sem törődve, lehúztam cipőmet és gázoltam horgom után. Hiába kérlelt Pista, hogy ne menjek, hogy hideg a víz, meghülök, én nem hallgattam rá.

Végre elértem botom egyik végét, megragadtam és kifelé igyekeztem a vízből, de megbotlottam egy kavicsban és belezuhantam a vízbe. Öcsém jajveszékelt a parton, Pista azonban gyorsan utánam törtetett és nagynehezen partra vergődöttünk, a hallal együtt. De Pista is csuromvizes volt.

— Most már fussunk hazafelé, Ferike, mert betegek leszünk, — sietett Pista.

Igy is tettünk. Öcsém elől ordított, utána rohantunk mi, nyomunkban a libák.

Igy értünk haza. Természetesen öcsém előre elmondott mindent és már vártak meleg ruhával, de vesszővel is: alaposan elnégyeltek.

— Adok én neked halat! — korholt anyám. — Téged pedig — rivallt rá szegény Pistára, — meg ne lássalak!

Meg sem várta anyám, hogy kinyögjem Pista önfeláldozását, annyira haragos volt. Azt hitte, hogy Pista vitt bennünket a bajba. Szegény Pista el is szaladt tüstént. Csuromvizes ruhával bár, de hazavitte libáit. Amikor hazaért, ő is megkapta nagyanyjától a nem várt verést. Mert az öreganya nem volt rossz szívű, csak szigorú.

De késő estére lázas lett Pista. Hiába ült a tűzhely mellé, hiába itatta meg nagyanyó jó herbateával, nem használt semmi sem.

Másnap forróbb volt a tűzhelynél. Ott feködött kicsi ágyában. Amikor odamentem, hőrögve lélezett: tüdőgyulladás volt. Szegény Tilinkó Pista, őt nem vitték orvoshoz, ő nem kapott borogatásokat és orvosságot, mint én.

Nagyanyó nem tudott adni neki semmit, mert szegény volt...

Odahajoltam ágya fölé.

— Pista, — suttogtam, — hoztam neked valamit, édesanyám küldte, aki most már tudja, hogy te mentetted meg az életemet — és átnyújtottam a csomagot, amelyben enni-
való és édesség volt.

Öröm csillant meg arcán. Én felbontottam a csomagot és egy darabka csokoládét nyújtottam neki.

— Köszönöm, úrfi, — rebegette.

Aztán odaintette Nagyanyót:

— Nagyanyó, — nyújtotta át a csokoládét, — tessék. Nekem már nem kell, Nagyanyónak adom. S elhaló hangon suttogta ezt.

— Nagyanyó, adja ide a furulyámat!

Az öregasszony odaadta neki. Pista kezébe vette és szomorúan csendült fel utolsó dala:

*Kis furulyám szomorú fűz ága,
Temetőben szomorkodik fája.*

Olyan szívettépően fújta, hogy én azt hittem, megszakad a szívem.

Aztán kihullott a kezéből a furulya. A láz ismét elöntötte.

Én rohantam a doktor után.

Későn jöttünk. Mire megérkeztünk, ott feködött kicsi ágyán mozdulatlanul. A lemenő nap bíborfénye festette be a szobát és utolsó sugara végigaranyozta Pista sápadó arcát.

Aztán eltemették. Az egész falu ott volt temetésén. Mindenki sírt. De legjobban én sírtam; keservesen, fájón...

*

Már alkonyodott. A napnap utolsó arany-sugara végigszaladt a kőkenybokron. Mintha fehér és piros színekben Pistát láttam volna.

Egy könnyesepp buggyant a szememből:

— Tilinkó Pista! drága kis pajtásom!... Nem megyek ma a Kerekdombra, itt maradok s a te emlékednek áldozom.

Fejem ráhajtom a fejfára és most már könny könnyre buggyan és zokogva siratom az én önfeláldozó kis pajtásom.

A tavaszi szellő mintha égi hangokat hozna fülembé, úgy rémlik, hogy Pista mosolyog rám abból a gyönyörű virágfátyolos bokorból s mintha ezt mondaná nyájas, földöntúli hangon:

— Ferike, menjen haza, mert megfázik!

Hazaindultam. Már este volt s bár mögöttem maradt a temető, Pistának kőkenybokros sírját még most is láttam: hófehér volt...

Humor.

Az állatkertben.

Mama a fiaeskájához aggódva:

— Miklóska, aztán ne maradj sokáig a jegesmedvéknél, mert még meg találsz hültni!

Dalol a Kúnság pacsirtája.

Irta: Baja Mihály.

Dalol a Kúnság pacsirtája,
A felhőtlen kék ég alatt,
Hallgatja lent a búzatábla
S felel rá a pitypalatty.

Ecseg felől virágok édes
Tavaszi lágú illatja száll,
Ezer tinó, a füre éhes,
A kiverés meg volt-e már?

S ott fenn a csillagos toronyban,
Cseng, bong-e még a nagy harang?
Itt zúg még mindig a szívemben
S hogy hívogat: giling, galang!

Hát a Malomzúg nyárfa sorja,
Kétoldalt kiszöldült-e már?
Avagy kidöntögették sorba
Nagy fejszés emberek? Be kár!

S a Drágakert virágos fái
Hogy is nem látszanak ide?
Nyitják a szőlőt jó kapások,
Bimbózik már a venyige?

Oh ifjúságom drága kertje,
Kincses hajója, merre vagy?
Eltűnt az álmok regimentje,
Jön már a tél, a hó, a fagy.

Dalol a Kúnság pacsirtája,
Fejem felett egész közel...
S mint régi, régi boldog emlék,
Kúnság rónája átölel.

A forrás.

I. M. Ráureanu után ford.: Nagy Kálmán.

Rekkenő nyári hőség van. Oly nagy a meleg, mintha meggyúlt volna a föld. De mit törődik Jancsika azzal, veszi a sárkányát s azzal rohan a mezőre sárkányt eregetni. Szaladgál is elé s hátra s vonszolja a sárkányt maga után.

Még csak a szellő sem rebben. A sárkány ólomsúllyal nehezedik a Jancsi hátára. Ejnye, makrancos sárkánya, — gondolja Jancsi, — majd adok én neked — s nem nyugszik addig, míg sárkánya nem repül fel.

Az ám, de a sok futkosástól úgy kipirosodtak Jancsi orcái, mint a bazsarózsa s úgy liheg, mint egy fujtató. Futkározás közben azonban egy hűs forrásra akadt, mely egy vén tölgyfa árnyékos tövénél sustorgott elő. Ezüstösen csillogó vize hangos csobogással tört fel egy szikladarab alól.

Jancsi sem szaporította sokat a szót, csak lehasalt, hogy a jéghideg vízzel égető szomját eloltsa. Annyit ivott, hogy majd szétrepedt. De, mintha megnyílazta volna valaki. Rosszúl van, majdnem eszméletlenül esik a földre.

Miután magához tért, alig-alig tudott lábra állani. Rosszúl van s mire Isten tudja, hogy, hazavánszorog, kileli a hideg.

Most már ágyban fekszik Jancsika és sóvárogva gondol játékaira.

— Ki hitte volna, — sóhajtja — hogy egy olyan csendes forrás annyira mérgező lehessen.

Atyja azonban komoly hangon így felel neki:

— Tudd meg fiam, hogy nem a forrás volt a hibás. Az a tiszta víz nem betegíthette meg. Csakis te vagy a hibás, mert türelmetlen voltál s hamarabb ittál, mintahogy a sok szaladgálás után lehütötted volna magad.

Mérsékeljük vágyainkat,
Hogy elűzhessük fájdalmainkat.

I. sz. találós kép.

(A II. sz. találós kép az 157. oldalon.)

Csevegés Tudóka Ferkóval

az ezeresztendős jótanácsról, meg a finekkel való rokonságról.

Kedves Ferkóm! Vettem leveledet és benne kérdésedet. Dehogyan haragszom miatta. De te se neheztelj reám azért, mert nem tudok reá szabatosan válaszolni. Azt írod ugyanis, nem nevetséges-e, mit Édes anyád nemrég egyik napilapunkban olvasott? Az t. i., hogy egyik külföldi orvos mindazoknak a kövér embereknek, akik soványodni, karcsusodni óhajtanak, sok vaját ad enni. Sok-sok vajas kenyeret. Annyit, amennyi csak beléjük fér és semmi egyebet. Ez, te úgy véled, nem lehet igaz, mert a vajban sok zsír van. Mennél többet eszik tehát valaki, annál jobban hízik.

Bocsásd meg, de mostani kérdésed nem vag az én szakmámba. Helyesebb lett volna, ha valamelyik orvos bácsinál érdeklődtél volna utána. Abban még én is igazat adhatok neked, hogy a vajban sok zsír van. Átlagosan 83—86%. Az is bizonyos, hogy a vajnak igen nagy a természetes tápláló ereje s értéke. De viszont gondolnod kell arra is, a zsír mellett lehetnek benne olyan anyagok is, amelyek megakadályozzák, hogy a vaj zsírja felesleges zsírrétegekként külön rakodjon le az emberi testben.

Hamarjában nem tudok ennél többet mondani neked. Ámde engedd meg, hogy kérdéseddel kapcsolatban valami más egyéb érdekes dologra figyelmeztesselek. Bizonyára jól tudod, hogy az 1940. évi nagy nemzetközi testedzési versenyeket rendező északi nép, a finn igen közeli rokonunk. Azt ellenben már aligha tudod, hogy ennek a maroknyi nemzetnek van egy olyan szellemi kincse, a Kalevala nevű ősi, népi hősköltemény, amellyel az európai népek közül — a szintén rokon esztek Kalevipoeg-jét kivéve — egyedül az ó-görögök. Homérosz Iliásza s Odisszeája versenyezhet.

Na most már, ennek a Kalevalának negyedik runója (éneke) elmeséli nekünk, hogy Joukohajnen, a fiatal, de öntelt lapp énekes meghallotta az agg Väjnämöinen nagy bölcsességét és emiatt dalversenyre hívta ki az öreget. Väjnämöinen azonban varázsdalaival legyőzte Joukohajnent és csak akkor oldozta fel bűvölete alól, amikor Joukohajnen végső szorultságában felségül ígerte neki szép hajadon hűgát, Ajnot. Szegény kis Ajnonak természetesen cseppet se tetszett ez a kínálkozó férjhezmenetel. Nagyon elkeseredett miatta. Édesanyja hosszasan igyekezett megvigasztalni. Én most nem idézem teljesen a vigasztaló szavait, csupán az elejéről a következő néhány sort, de ezeket figyelmesen olvasd ám el:

„Ne sírj kedves, jó magzatom,
Ne búsulj ily fiatalon,

Élj egy évig tiszta vajjal,
Léssz másoknál karcsúbb naggyal,
Másodikban sertéshússal,
Termetesebb léssz így sokkal,
Tejes süteménnyel végre
Felül mulsz mást így szépségre...“

(Barna Ferdinánd fordítása.)

Mit is mond Ajnonak az édesanyja? *Élj egy évig tiszta vajjal, léssz másoknál sokkal karcsúbb!* Jegyezd jól meg ezt a két sort, hiszen a legáltalább ezeresztendős *multa visszatekintő Kalevala ugyanazt hirdeti, egy évezred óta, mit a nyugati nagy népek orvosai csak most fedeztek fel; a főleg vajjal való táplálkozás nem kövériti el a testet, sőt ellenkezőleg, szép arányossá karcsúsítja!*

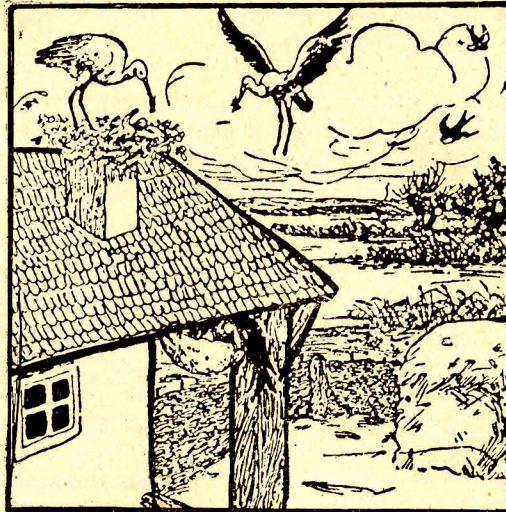
Ez pedig, úgy-e azonnal belátod te is, nem csekély jelentőségű dolog. A nyugati árja népek legtöbbször örökké lenézőleg beszélt őseinkről. Műveletlen vad népeknek tartották mindig elődeinket, sőt nem egyszer még ma is annak mondanak bennünket is. És ime ezek a műveletlen vad északiak már ezer, esetleg még több esztendeje tudják azt, amire a nyugati „művelt“ népek csak most jöttek reá: a vajnak nemcsak a tápláló ereje s értéke nagy, hanem amiatt is nagyon becses táplálék — különösen a nők szemében — mert a tisztán vajjal való táplálkozás széppé karcsúsítja természetüket!

Nem fárasztalak most már tovább, kedves Ferkóm. Egyedül csak arra figyelmeztetlek még, hogy ezentul ne higgy azoknak, akik rosszat beszélnek őseinkről. Mi magyarok sokáig hittünk nekik, és bizony, ha nem is tagadtuk meg egyenesen rokonainkat, mégis kissé szégyenkezve emlegettük a halzsírszagú északi atyafiságot. Magad is beláthatod immár minden különösebb magyarázat nélkül, hogy milyen nagyot vétkeztek nagyapáink és dédapáink, akik csak a nyugati „műveltség“ szemüvegén át tanítottak nekünk távolba szakadt rokonainkról és hogy milyen szoros kötelességünk közvetlenül megismerni messzi elsodródott, vagy elmaradt testvéreink lelkét, műveltségét, már csak azért is, hogy rendre-rende felfedezhessük és megtanulhassuk, hogy őseink bizony nem éppen a népek legutolsói közül valók, sőt büszkének lehetünk reájuk, hiszen — mint ez a példa is mutatja — sok tekintetben messze felülmúltak sok gögös nyugati nemzetet!

Szeretettel üdvözöl öreg barátod

Régész bácsi.

Háztetején gólyafészek,
Hogyha jönnek vihar s vészek
A fészekben két fióka,
Vésztől, bajtól Isten óvja.

Apjuk, anyjuk a gólyapár,
Tavaly is itt tanyáztak már.
Ha az ősz el is sodorta,
Tavasz őket visszahozta.

A rest tanuló bűnhődése.

(Színdarab vizsgára.)

Szereplők: Kláríka, Törpe, két kakuk, két nyúl, három szítakötő, három kislány.

Szín: Erdőrészlet, középen egy láda kővé átalakítva, ahova a kis Klári rejtőzik.

KLÁRI (8–10 éves kis leány. Tapsolva lép be a színpadra): Ha-ha-ha, képzelem, milyen dühös lesz a tanító néni, meg az igazgató bácsi, mikor észreveszik, hogy a vizsgáról hiányzom. De bizony nem vagyok bolond, nem megyek vizsgázni. Még Sanyit is rábeszéltem, hogy ő is szökjön el ide az erdőbe és vizsga helyett szedjen nekem madártojást és madárfiókat. Ez sokkal mulatságosabb, mint az iskolában dolgozatot írni. Már csak jönne Sanyi.

TÖRPE: No, csak hogy megkaptalak, te rosszra csábító kislány, aki még mást is elvonsz a kötelességtől. Most meglakolsz! Rózsafává varázsollak. Míg iskolatársaid háromszor: „Ébredj, ébredj, ébredj!” kiáltással ki nem szabadítanak, itt ülsz az erdőben. (Megsuhogtatja vesszőjét. Klári a kő mögé búvik s a kő hasadékán egy előre elkészített rózsafát kidug.)

RÓZSAFA (sóhajt): Istenem, Istenem!

I. KAKUK (a színpal mögül): Kakuk, kakuk, szomszéd, hallottad a hírt?

II. KAKUK: Kakuk, kakuk, nem hallottam még semmit.

I. KAKUK: A lusta Klárit megbüntette az igazságos törpe.

II. KAKUK: Mit vétett Klári?

I. KAKUK: Elszökött a vizsgáról és Sanyit is hívta, hogy szedjen neki madárfészket.

HÁROM SZITAKÖTŐ tánclépésben, énekelve):

Itt van a rossz kis lány, itt van,
rózsafává varázsoltam.
Az igazságos törpének,
zengjen ének, hálaének.

(Dallama: Este van már, késő este.)

I. SZITAKÖTŐ (kacag): Most jó volna a vizsgán ülni szépen és hallgatni a tanító néni szavát.

II. SZITAKÖTŐ: De nem engedte a lustaság.

3. SZITAKÖTŐ: Most bűnhődik. (Tánclépésben el.)

RÓZSAFA (sóhajt).

(Két kis nyúl hosszú füllel, rövid farkkal, ugrálva jönnek.)

I. NYÚL: Mak, mak, mak, rózsafácska elráglak.

II. NYÚL:

Mak, mak, mak! a kis nyulak itt vannak. Lusta kis lány, mit csinálsz? a vizsgára

[ha nem állsz.
Csak ülj szépen, csendesen, a nagy fának [tövében.]

I. NYÚL:

Mak, mak, mak! a gonoszok lakolnak! Örvend most az erdő körbe, hogy igazságos a törpe.

(Ugrálva el.)

HÁROM KIS LÁNY:

Rajta hát, sorba hát, itt a szép vakáció. A mezőn, hegytetőn, vígan füttyül a rigó. Rajta hát, indulj már, a vizsgának vége [már.]

A mező, a határ, kisdíák dalolva vár.

A RÓZSAFACSKA (sóhajt).

I. KIS LÁNY: Kinek a sóhaját hallom?

II. KIS LÁNY: Ah, az semmi, csak fuvalom!...

III. KIS LÁNY: Szomorú a rózsafácska.
Rosszat álmodik a drága.

I. KIS LÁNY: Én felköltöm hangos szóval...

III. KIS LÁNY (*hangosan kiált*).

Ébredj! ébredj! ébredj! rózsafácska!

MIND: Klári, Klári, hol voltál?

KLÁRI: Elszöktem a vizsgáról ide az erdőbe, s megbüntettett az igazságos törpe. Oh, de rossz is voltam, csak most látom. De tanultam a büntetésből, hogy a lustaság, restség, mindig elnyeri a maga büntetését.

(*Függöny.*)

Az édes anyát.

(*Anyák napjára.*)

Szeressétek, tiszteljétek

A drága jó édes anyát!

Ki gyermeke bölcsőjénél

Féltő remegéssel tölt el

Álmatlanul sok éjszakát.

Kinek minden gondolatja

A jó Istent arra kéri:

Küldjön el egy őrző angyalt,

Ki gyermeke édes álmát

Minden gonosz ellen védi.

Tud-e szellő oly szeliden

Mosolyogva simogatni?

Mint az anya drága keze,

Mely kitárva: gonoszt, rosszat

Szeretve tud befogni...

Van-e sugár, melynek fénye,

Oly melegen áradjon szét —

Mint, mikor az édes anya

Gyermekére veti szelid,

Imádságos tekintetét?!...

Jaj annak, ki azt a kezet

Nem tudja úgy megbecsülni,

Mint, hogy az az imádkozó,

Szeretettel átölelő

Drága két kar megérdemli!...

Zombory Sándor.

A kenyér.

„A kenyér“ című versemből levonható tanulsággal foglalkozó cikk jelent meg lapunk március 15-iki számában.

Verselem alaphangja tényleg szomorú, de nem is lehet más egy olyan történetben (mindennapi eset), ahol a jobbmódu fiúk lenéznek, kigúnyolják szegény iskolatársukat, mert ők nem tudják, hogy mi a „nincs“, nem ismerik a szegénységet és a nyomort.

A versben szereplő Pisti elvesztette édesapját, anyja betegen fekiüdt odahaza, nem volt, aki őt gondozza, aki meleg ruhával ellássa és iskolába menetelekor egy darab kenyeret tegyen a tarisznyájába, hogy, amikor az iskola csengője megszólal és iskolatársai jóévtvágyú mohósággal nekilátnak a legjobb falatok elfogyasztásának, neki ne kelljen félrehuzódnia valamelyik zugba és ott szomorodni étlen, szomjan.

De Pistit nem bántotta a szegénység. Emiatt éppen nem esett kétségbe.

Tanult azért szorgalmasan,

A leckéjét mindig tudta,

S ha elakadt egy kis társa,

Ő jó szívvel odasugta...

Nem is lett volna semmi baj, mint, ahogy sok más szegény gyerek leküzdte az akadályokat, valószínűleg Pisti is leküzdötte volna és nagyon derék, hasznos polgára lett volna hazájának. De Pisti szegénysége mellett önérzetes is volt a szegénységet, megaláztatást eltűrte, de azt már nem tudta elviselni, hogy „tolvajnak“ tartsák. Pisti tragédiájának tehát nem a kétségbeesés, lelki gyöngeség, gyávaság volt az oka, hanem a jobbsorsú, büszke és elvakult s nem kevésbé jóeszéért irigy iskolatársai, akik nem bizonyosságból meggyőződésből, csupán emberi gyarlóságból folyó meggondolatlan állításukkal megbélyegezték, tolvajnak tartották.

Pisti a szegénységet türelmesen viselte, de a hitvány, alattomos rágalmat nem, mert ő roppant szegénysége mellett is tisztalelkű, tisztakezü, becsületes gyermek volt.

De másrészt nagyon igaz, Pistinek nem kellett volna mindjárt a halálba menekülnie, megvárhatta volna, amíg tisztázni tudja magát, amíg sikerül bebizonyítania ártatlanságát és akkor minden jóra fordulhatott volna. Hiszen a jótanulásával, éles eszével tultehető volna valamennyi iskolatársán, tehetsége előtt a gránitfaak is leomlottak volna. Szegény özvegy édesanyjának támasza, vigasztalója és egész életén át istápolója lehetett volna. Kár volt elhamarkodnia a dolgot, mert hiszen még nem volt elveszve minden, az eldobott életet pedig soha vissza nem nyerhet-

jük. Mindez azonban az ő túlfinomult, túlérzékeny lelkületének tudható be.

Nemcsak az erdélyi cimborák tehát, hanem minden cimborá és minden ember, aki e lapot olvassa, szülők és pedagógusok, akik sokszor a látszat tanúsága szerint kénytelenek egy-egy pajtást, gyereket, vagy tanulót elítélni, azt a tanulságot vonhatják le „A kenyér“ c. versemből, hogy a látszat sokszor csal, ne ítéljünk könnyelműen, mikor egy embertársunk jövője, becsülete és nem ritkán az élete forog kockán. Az ártatlanul vádolók méltóbbak a megítélésre.

Vadnay Dezső.

Hogyan kell illedelmesen enni.

Tanácsok a gyermekek számára.

Evésben ne légy falánk és mohó, mintha ki tudja, milyen kiéhezett volnál! Még ha éhes is vagy, nem illik azt kimutatnod. Egyél nyugodtan, rágd meg jól az ételt, mert csak így tudja gyomrod alaposan megemésztetni és feldolgozni a táplálékot. Rágás közben fejlődik a nyálképzés, mely a gyomor működésének legfőbb segítsége. Aki alig rágja meg az ételt, s úgy nyeli le, nagyon megnehezíti az emésztés munkáját. A gyors evés, a tökéletlen rágás miatt, a gyomorának több savat kell kiválasztania magából, hogy ennek segítségével a táplálékot megemészhesse. Ha a gyomrot a rendesnél nagyobb savkitermelésre kényszerítjük, akkor ez a fontos szerv a nagy megterheléstől rendellenes állapotba jut, nem sokára elgyengül, beteg lesz. Lehet, hogy te évekig nem veszed észre a bajt, de egyszer csak jelentkezni fog a gyomorégés, vagy egyéb gyomorbántalom, görcsös fájás, ami már fékélynek is lehet a jele, és gyakran csak ilyenkor veszed észre, hogy nagybeteg vagy.

Ha étkezésnél vendégeid vannak, hagyd őket kényelmesen enni. Ne végezd el az étkezést hamarább, mint ahogy vendégeid esznek, mert ezzel nyugtalanítod, sietteted az evésben. Viszont a vendég felesleges beszéddel ne késleltesse a étkezés rendjét. Beszédnek ételfelváltás közben van helye. Ezzel nem azt mondjuk, hogy evés alatt nem szabad társalogni, csak a társalgás ne gátolja meg az étkezés menetét. Van sok olyan figyelmetlen vendég, aki evés közben elbeszél valami hosszabb történetet, s amíg azt teljesen el nem

mondja, addig (megfeledkezve magáról és másokról is), alig eszik a tányérjára kitett ételből. A többiek már rég túlvannak az étkezésben, mikor ő éppen csak hogy nekikezd. Ez a figyelmetlenség többnyire kínos helyzetet teremt a háziak s a vendégek között. Általában evés közben ne mulattassuk vendégeinket hosszabb történetek elmondásával. Hagyjuk ezt alkalmasabb időre! A magyar ember, amíg eszik, nem szeret sokat fecsegni. De ez nem is tanácsos, mert beszéd következtében könnyen megesik, hogy „félrenyelünk“, s akkor tikácsolunk, krakogunk, levegő után kapkodunk, görcsösen köhécselünk, ilyenkor megtörténik az is, hogy az asztaltól fel kell állnunk s félrevonulnunk, hogy lecsendesítsük köhögési ingerünket. Bizony ez nem kellemes látvány. Egészen visszataszító jelenet.

(Folytatás következik.)

II. sz. találós kép.

Két összefüggő találós képet közlünk a mai számban. Nézzétek meg figyelmesen és írjátok meg a képek szövegét.

Gyermekek! Olvassátok és terjesszétek az „Uj Cimboráit“. Ennek a kis lapnak a terjesztése mindnyájunknak: kicsinyeknek és nagyoknak egyformán kötelességünk.

Ahogy kis cimboráink írnak...

Szeretett jó Marcella Néni!

Én is bemutatkozom az Uj Cimborának. Az én nevem Dévay Károly Adorján, II. el. o. t. vagyok. Szamosfalván lakunk. Nagyon szeretem olvasni az Uj Cimborát. Mindég alig várom, hogy megérkezzen. Nagyon szeretem

a meséket, de legjobban a verseket. Én is itten küldök egy verset az Uj Cimborának. Amivel egy kicsit késtem talán, de hát még a tavasz nem mult el. Az lehet, hogy nem a leghelyesebben írok magyarul, de nem csoda, mert magyarul csak otthon tanulok. Itten küldöm a versemet amit én költöttem! És a fényképet. Üdvözetemet küldöm Marcella néni-nek. És az Uj Cimborá minden olvasóinak.

Samosfalva, 1939. Április 21-én.

Dévay Károly Adorján, II. el. o. t.

A tavasz.

*Itt a tavasz, a szép tavasz
Ideje.
Elment a tél, a hideg tél
Hús szele.*

*Virulj, virulj kedves tavasz
Melege.
Itt az idő, labdázhatok
A kertbe.*

*Jöjj hát tavasz, boldog tavasz
Szaporán.
Rügyfakadás, bimbónyílás
Hajnalán.*

*Rajt pajtásim, verjük labdánk
Szaporán.
Hogy ne teljen el a tavasz
Ily lustán.*

Dévay Károly II. el. o. t.

Édes Marcella Néni!

Édesapám mikor Kolozsváron járt, megrendelte az Uj Cimborát. A Cimborából minden este olvasunk. Én legjobban a meséket szeretem. Én tanulok hegedülni és úgy szeretem a Cimborát, mint a hegedűmet. minden héten kapunk 5 leit azt meggyűjtjük és ha lesz 100 lei elmegyünk Kolozsvárra, hogy személyesen is megismerjük Marcella Néni-t.
Kezeit csókolja

Sebestyén Ádám, II. el. o. t.

Édes Marcella néni!

Most csak levélben mutatok be. De Édesanyámtól minden héten kapunk 5 leit, és mikor meggyűl annyi, hogy be tudunk menni Kolozsvárra, akkor személyesen is bemutatkozunk Marcella néni-nek. Mindnyájan nagyon szeretjük az Uj Cimborát, csak Gyöngyike még kicsi és nem érti azt a sok szép mesét. Attila is akart írni Marcella néni-nek, de Édesanyám nem engedte, mert ő még csak első elemista, de majd ő is velünk együtt be fog mutatkozni.

Békességet kíván Marcella néni-nek Istenről:

Sebestyén Éva, III. oszt. tan.

No csak jöjjetek Sebestyén gyermekek, szeretettel várlak benneteket.

Szerkesztő néni.

A találós kép megfejtése a május 1-i számból.

Egy nádas terület el a falu mellett. Pityu nevű gyermek bement a vízbe s fogott egy rákot. Gondolta magában hova tegye azt a rákot. A nád közt meglátott egy vadruca fészket. Elment és beletette a rákot.

Molnár Anna Margit.

Mi játszunk gyerekek?

Az elmúlt vasárnap Katóéknál gyűltek össze a gyerekek. Már mindenfélét játszottak, énekeltek, szavaltak. Hogy a zab?-ot, igen, nem, fehér fekete társasjátékot játszottak, amikor Laci, aki már II-ik gimnáziumba jár, egyszerre csendre intette a gyermekeket. — Egy új társasjátékot fogunk játszani!

Ezzel sorba ültette a gyermekeket, úgy, hogy a szemben levők lábhegye összeért. Misi-nek bekötötték a szemét kendővel, a feladat az volt, hogy a lábak között úgy menjen végig, hogy senkihez hozzá ne érjen. Hogyan tudta ezt Misi megcsinálni?

Elárulom a titkot: Misi nagyszerűen lépkedett, senki lábához nem ért, mert nagyon óvatosan és lassan lépkedett, mivel azt hitte, hogy a lábak mind ott vannak. Pedig nem voltak ott, mivel a gyermekek maguk alá húzták, csak akkor nyújtották ki ismét, amikor Misi a sor végére ért és levették szeméről a kötést.

Tanácsok a gyermekek részére.

Kis szívek a nagy szívben.

Müller Erzsébet VII. el. ot. Fogarás. A fogarasi róm. kath. elemi iskola VII-ik osztályának nevében írtál s küldöd a közös megfejtést is. Azt írod: „Belátjuk, hogy már nagyon régen nem írtunk, de ezentúl gyakrabban írunk. No, meglátjuk. Irhattok közös levélborítékban is, s írhatnak a fiúk is. A küldött virágmagvakat megkaptatok-e? A hiányzó számot elküldjük.

Bócsa József IV. el. o. t. Ploesti. Nemesak megfejtést, de új rejtvényt is küldtél be. Ez derék dolog. Gondolom, hogy szomorkodsz, hogy hűségese kis pajtásod, Marosffy Baba eljött onnan. Itt is volt Kolozsváron, de innen tovább mentek. — *Szabadi Babuka és Őcsi Bucurest.* A hűsvéti vakációban volt időd, írtál hát Babuka a szerkesztőnének egy szép hosszú levelet. No, ha te megírtad, én meg kétszer is elolvastam. Nagy örömmel jelented, hogy két kis cimborát sikerült újra toboroznod. Ez már igazán dicséretreméltó buzgalom és tevékenység. De nem hiábavaló, mert lám a tavalyi toborzóért is milyen gyönyörű ajándékkönyvet kaptatok. Ha még ismered Fehérvári Zoltikát, kérdezd meg tőle, akarják-e a lapot, hogy akkor megindítsa a kiadóhivatal részükre. Főris Lenke nénit én is utóvözlöm. Írj Babukám máskor is és Őcsi is írjon. — *Meisner Éva Kolozsvár.* Április 16-án tartotta az Új Cimborá első kirándulását s ezen te is résztvettél szüleiddel és testvéreiddel. Szerencse, hogy egész nap szép volt az idő, így kellemesen telt el a nap. Megfejtésed beérkezett s a sorsoláson részt is vész. — *Pataki Béla I. g. t.* Sok a tanulni való az iskolában. Ám azért az Új Cimboráról se feledkezzél meg. A 7-es szám megfejtését be is küldted. — *Blau Ariane I. g. o. t. Kolozsvár.* A szép hűsvéti képes kártyát megkaptam. Köszönöm kis cimborá a figyelmedet. — *Molnár Anna, Margit Egerbegy.* Nagy örömet szerez neked is, édes anyádnak is az Új Cimborá. Együtt olvasgatjátok. Szeretnétek is, ha minél több gazda családnál megrendelnék a gyermekeknek. De ám, sok helyen nem tudják, milyen áldásos hatása van ennek a kis újságnak. Különbent, ha tudnák, nem sajnálnák azt a 17 lej, amibe az újság havonta kerül. Azonban nem kell elkeseredni és elkedvetlenedni, tovább kell toborozni, végül mégis csak meg lesz fáradságodnak az eredménye. . . . A virágmagvakat megkaptad-e? — *Borossebesi róm. kat. elemi iskola növendékei.* Most, hogy a kedves papbácsi levelét olvasom, amelyben azt írja, hogy ti is szeretnétek kertészkedni az idén, előveszem a fényképeket, hogy lássam, kik is azok a borossebesi kis iskolások? Kár, hogy a fénykép tulsó oldalára nem írtatok oda a neveket, így rögtön tudnám melyik kép kit ábrázol. No sebj! Küldtök egy másik képet s levelet s abban szépen bemutatkoztat mindnyájan.

Sebestyén Adám II. el. o. t., Éva III. el. o. t. Visa. Bemutató leveleteket megkaptam, Közlésre is kerül. Örülni fogok, ha személyesen is megismerlek majd benneteket. Ha véletlenül szombaton délután jönnétek, akkor találkozhatok a kolozsvári kis cimborákkal, akiknek ilyenkor 5 órakor van a fogadó-napjuk. A beküldött képrejtvény jó, csak arról előbb kliséket kell csináltatni s így költséges. Azonban ha szó, betű, csiga, szélmalom, kereszt, kocka, közmondás, pótló- vagy titkosírás rejtvényt szerkesztel, azt minden nehézség nélkül le tudjuk közölni.

Daday Zsolt III. elemi oszt. tanuló Sebesnye. Mindenik leveleték megérkezett. A toborzókönyvbe a te neved is be fog kerülni. Reméled, hogy a nyár foyamán a szomszédos falukban is sikerül majd egy-két előfizetőt szerezni. — *Daday Adám VI. el. o. t.* Küldöd a 8-as szám megfejtését, ezenkívül új rejtvényeket is. A rovatvezető bírálja majd el, hogy jók-e közlésre? A *harang* és *kalapács* játék szabályait közölni fogjuk. Nehezen várod az újság minden újabb számát. — *Sebesi róm. kath. elemi iskolások.* A pap bácsi írta, hogy ti is szeretnétek kertészkedni. Küldtünk is nektek azonnal virágmagvakat. A pap bácsi azonban azt írta, hogy nem kaptátok meg a küldeményt. Nagyon sajnáltam, hogy elvesztetk valahol a magok. Most pótlólag újra küldtünk nektek másodszer is. Remélem az már azóta megérkezett, sőt ki is kelt. — *Benczédi Éva és Judit Torockó.* Örömmel olvastam, hogy te is toboroztál Éva. Csak továbbra is ilyen ügyesen Évike! Juditka még kicsi, de ha nagyobb lesz, ő is bizonytal nyomodba lép. Kiesi Danika hogy viseli magát? — *Demény Annuska II. el. o. t. Torockó.* Most léptél be a kis cimborák közé. No, meglátjuk Annuska, hogy fogod-e szeretni ezt a kis újságot. — *Csefő Őcsi.* Azt írod, erős elhatározásod mellett, hogy belépsz a rejtvényfejtők közé, szóljon az újonnan beküldött megfejtés. Jól van, kis Őcsém! Ugy látom, hogy benned kemény emberkére találtam. — *Dévay Károly Szamosfalva.* Küldöd a bemutatkozó leveled fényképpel együtt. A versedet elolvastam. Most csak azt szeretném tudni, segített-e valaki a versírásnál — úgy egy picurkát, vagy te minden segítség nélkül, egyedül írtad. A kis szürke veréb elárulta nekem, hogy az Új Cimborát te magad járatod. az összegyűjtött perselypénzedből. Megdicsérek érte. Az ajándékba kapott lejeeskéket nem haszontalanságra költöd, hanem hasznos dologra.

Zöld János Tordatúr. Leveledet kétszer is átolvastam, kis cimborá. Dicsérem a bátorságod. még csak most léptél be az Új Cimborá olvasótáborába s már is elküldtek a bemutatkozó leveled. S milyen bátorhangú levelet írtál.

Üzenjük nektek kis cimborák, hogy ha elköltöztök a régi lakásból, az új címet azonnal tudásatok a kiadóhivatallal.

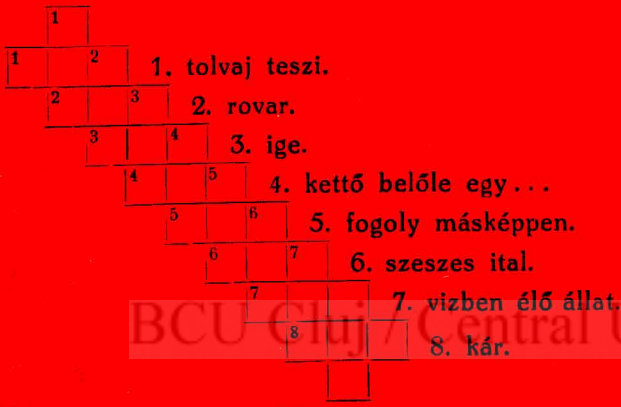

Vezeti: Jóska bácsi

Három érdekes rejtvényt közlünk a mai számban. Mindahármat cimborák szerkesztették. S milyen nagy kitüntetés az, ha valakinek az egész országban mindenütt látják, fejtegetik rejtvényét. Próbáljátok ti is, többi cimborák, új rejtvényeken törni a fejteket. A rejtvényfejtés és -szerkesztés nagyszerű fejtorna.

Kockarejtvény

Beküldte: Kulcsár Erzsébet, Fogaras.

Magánhangzó rejtvény.

Beküldte: Szemes Gyurka, III. g. o. t, Brassó.

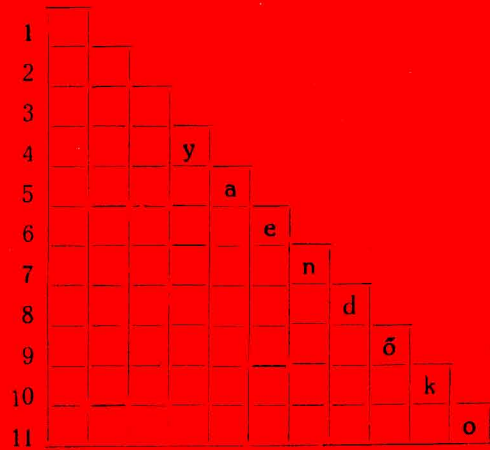
Csak a magánhangzókat írjuk ki s ezekből ki kell találni az egész szót; pl. a a minden házon van. Mi az? (ablak).

- i á = erdőn, mezőn, kertekben virul.
 i a a ó = ez is szükséges az iskolának.
 o o a = hangszer.
 é é e ő = a félős gyermekeket szokták vele ijesztetni.

Kocka rejtvény.

Beküldte: Bocsa József, Ploesti.

Vízszintes sorok: 2. Zv; 3. baj lenne, ha nem esne; 4. kicsi ellentéte; 5. építésnél használják; 6. hüvelyes vetemény; 7. fiúnév; 8. aki mellettünk lakik; 9. zsebben hordjuk; 10. akik alattomban néznek valamit; 11. ige többes számban, egy betű pótolandó.

Kihúzásos számrejtvény.

Miatyánk a gombostű fején.

Egy dús gazdag, amerikai különc többször körülutazta a Földet, hogy apró ritkaságokat gyűjtjön. Hosszú idő fáradtságos munkájával ő létesítette a világ legkisebb tárgyainak múzeumát. Múzeumában a legesudálatosabb gépek is akkora formában láthatók, hogy elférnek az ember tenyerében. A múzeum egyik leértékesebb tárgya egy Kelet-Ázsiából származó mogyoróhéj, amelyben három ezer apró arany kanálka van.

A legesudálatosabb tárgy azonban egy gombostűfej, amelyre a Miatyánk van felvésvé. Az óriási munkát egy amerikai fegyenc készítette 25 év alatt. Százszori kísérlet után sikerült a munka. Munkája befejezése után a fogoly megvakult. A gombostű nagyító üveg alatt van és a Miatyánk szövegét jól el lehet olvasni.

Feri bácsi.

Főmunkatársak:

Teleky Dezső, Coltești.
 Kormos Jenő, Chiend

* * *

Minden cikkért a szerzője felelős.

Gyerekek! tíz órára az iskolában

Calea Victoriei 14 **Katona-kifli kérietek!**